

het heeft invloed op alles

Langetermijngevolgen van een onveilige jeugd

4 voorwoord

6 inleiding

8 ghislaine

12 de normaalste zaak van de wereld

14 reacties van Michael Sijbom | Jordy Clemens | Lenneke Alink

18 superhelden

20 reacties van Hugo de Jonge | Lenneke Alink | Pieter Smit

24 mariska

28 stoute barbies

30 reacties van Michael Sijbom | Hugo de Jonge | Dolf van Veen

34 kies mij

36 reacties van Jordy Clemens | Lenneke Alink | Gerrienne Rozema

40 hoe kan je liefhebben?

44 reacties van Peter Brouwer | Gerrienne Rozema

48 anna

52 chocolademelk

54 reacties van Lenneke Alink | Saskia Szarafinski | Peter Brouwer

58 helemaal jezelf zijn

60 reacties van Hugo de Jonge | Pieter Smit | Annemarie Penn-te Strake & Mieke Damsma

64 joost

68 verliefd op papa

70 reacties van Margreet Visser | Jordy Clemens | Gerrienne Rozema

76 mara

80 huisje boompje beestje

82 reacties van Jordy Clemens | Pieter Smit | Dolf van Veen

86 grotemensenwereld

88 reacties van Margreet Visser | Gerrienne Rozema | Saskia Szarafinski

94 anouschka

98 meester paul

100 reacties van Michael Sijbom | Jordy Clemens | Dolf van Veen

104 geen kinderen, wel een hond

106 reacties van Hugo de Jonge | Michael Sijbom | Lenneke Alink

110 heel. erg. veel.

112 reacties van Saskia Szarafinski | Pieter Smit | Annemarie Penn-te Strake & Mieke Damsma

118 caitlin

122 laat maar hangen

124 reacties van Saskia Szarafinski | Annemarie Penn-te Strake & Mieke Damsma | Margreet Visser

128 hier is jullie dochter

130 reacties van Hugo de Jonge | Pieter Smit | Dolf van Veen

134 wist u dit over de langetermijngevolgen van kindermishandeling?

137 kinderrechten

138 links

139 colofon

ghislaine

23

'geslagen
worden was
voor mij de
normaalste
zaak van de
wereld'

'Ik heb me altijd afgevraagd hoe het uiteindelijk is afgelopen met ons slachtoffer. Ik kan me voorstellen dat het een grote impact op zijn leven heeft gehad. Ik kan na al deze jaren niet geloven dat dit mijn leven was. Ik had werkelijk het idee dat ik niks verkeerd deed, ik vond het heel normaal.

Ik weet nog goed hoe de laatste dag voordat ik voor tweeëneenhalf jaar naar een jeugdinrichting ging, eruit zag. Het was 26 november 2006. Ik was veertien jaar en ik was samen met een aantal schoolgenoten onderweg naar huis. Het was een beetje onze traditie geworden om na school bij de supermarkt te gaan stelen. Ik praat er nu over alsof het een hele normale zaak was en natuurlijk weet ik nu beter, maar destijds was het een soort spel geworden: hoeveel delicten kan je plegen zonder gepakt te worden.

Voor de deur van de supermarkt kwamen we een jongen van een jaar of veertien tegen. Hij had een telefoon vast waar ik mijn moeder al weken om vroeg. Het feit dat hij hem wel had en ik niet, gaf mij het recht om ervoor te zorgen dat hij zijn mooie telefoon maar moest inleveren. Ik kan me herinneren dat ik heel boos werd en dat ik een vriendin ervan overtuigde mij mee te helpen om zijn telefoon te pakken. Het was een impulsieve beslissing die mijn leven voorgoed veranderde.

We besloten naar hem toe te lopen en hem te vragen hoe laat het was. Hij pakte natuurlijk zijn mobiel om te kijken, waarna ik zijn telefoon greep en wegrende. Het slachtoffer fietste achter mij aan en vroeg zijn telefoon terug waarop ik lachte en hem doorgaf aan mijn vriendin. Die gaf tegen mijn toestemming in, de telefoon terug aan de eigenaar. Dat maakte me nog bozer en vastbesloten om de telefoon terug te krijgen dus ik ging weer naar de jongen en sloeg hem dit keer in zijn gezicht.

Die begon te huilen, maar ik had geen medelijden met hem. Ik weet nog dat ik vond dat hij zich aanstelde. Hij moest eens weten hoeveel klappen ik thuis kreeg. Geslagen worden was voor mij toen de normaalste zaak van de wereld. Ik weet nu natuurlijk heel goed dat het niet normaal is, maar toen

was dat mijn realiteit. Het zat in mijn opvoeding: in mijn ogen deed ik alleen wat mij geleerd was. Ik weet nu dat ik op dat moment een grens ben overgegaan, maar het gevoel van macht was erg verslavend voor mij destijds. Ik dacht dat ik dan nooit meer gepest of geslagen zou worden, omdat ik door mijn agressieve gedrag nu eindelijk zelf de macht had. Ik zou nooit meer een slachtoffer zijn.

Mijn vriendin en ik renden weg met zijn telefoon, maar al snel zagen we in de verte een politiewagen die achter ons aankwam. We begonnen ieder een kant op te rennen, maar ik was te langzaam. Ze pakten me op en zetten me in de wagen. De volgende dag werd mijn vriendin ook gepakt.

Na drie dagen op het bureau te hebben gezeten, werd ik vervoerd naar een jeugdinrichting waar ik 55 dagen heb vastgezeten voor mijn delict. Na die 55 dagen werd mijn straf op advies van mijn gezinsvoogd omgezet in een ondertoezichtstelling (OTS) en werd ik veroordeeld tot behandeling in een gesloten inrichting voor onbepaalde tijd.

Ik had toen graag meer uitleg gehad over de term OTS. Ik begreep toen niet hoe zoiets mijn leven ten positieve zou kunnen beïnvloeden. Een paar dames uit de groep van de jeugdinrichting hebben

mij wel wat proberen uit te leggen, maar het enige dat ik eruit op kon maken was dat een OTS beter was dan strafrechtelijk vastzitten.

Het advies van mijn gezinsvoogd voor een OTS heeft achteraf gezien mijn leven gered. Ik weet dat dit misschien een beetje melodramatisch klinkt, maar daar komt het wel op neer. Ze had ook niks kunnen doen, maar ze koos voor ingrijpen. Zij is heel belangrijk geweest voor mij.

Ik zeg vaak dat er in de tweeënhalf jaar dat ik binnen zat, een nieuwe wereld voor me openging. Ik kreeg opeens hersens die ik gebruikte en ik stond stil bij de gevolgen van mijn acties. Ik had het gevoel alsof ik altijd vanuit de automatische piloot reageerde, maar nu had ik zelf weer de controle en kon ik nadenken voor ik iets deed.

Ik weet eigenlijk nog steeds niet wat er nou veranderde waardoor ik opeens een geweten kreeg. Ik denk dat er gewoon een soort knop omging waardoor ik tot inzicht kwam. Verschillende therapieën gaven mij een andere kijk op het leven. Ik moest leren dat wat ik had meegemaakt niet normaal was en dat ik daar werkelijk door getekend ben. Dat besef heeft veel heel veranderd in de manier waarop ik nu tegen mijn leven aankijk.' 🍀

Michael Sijbom

Burgemeester gemeente Losser

'Ieder mens heeft het recht om in vrijheid te kunnen leven. Iemands vrijheid beperken is een vergaande daad op de rechten van de mens. Toch is het soms nodig, bijvoorbeeld als het voor de samenleving en de persoon zelf beter is. Denk aan TBS. Bij sommige van hen moet je er niet aan denken dat zij in vrijheid rondlopen.

Ghislaine was er vooral zelf beter bij af dat ze werd opgenomen in een gesloten inrichting. Het bekende fenomeen 'slachtoffer wordt dader' had ze namelijk in de praktijk toegepast. Zelf werd ze geslagen thuis en de stap om een onschuldig slachtoffer ook te slaan was schijnbaar eenvoudig gezet. Die vicieuze cirkel werd door de combinatie van een Onder-toezichtstelling (OTS) en de behandeling in een gesloten inrichting doorbroken.

Hulde aan de gezinsvoogd die doorpakte en ook iets deed aan wat de fundamentele rechten van de ouders aantastte. Terecht. Moedige hulpverleners verdienen steun. Van samenleving en politiek.

Ieder kind heeft recht op een goede toekomst. Het is onze opdracht als samenleving hiervoor te zorgen. En ieder kind heeft recht op bescherming. Zeker als slachtoffer. Ik ga ervan uit dat ieder mens van nature een goed mens is. Kinderen worden niet met een 'geweld-gen' geboren. Hun omgeving maakt dat de donkere kant de overhand krijgt. Dat kan alleen doorbroken worden door in te grijpen en de cirkel te doorbreken.'

Jordy Clemens

Wethouder Jeugd en Onderwijs in Heerlen

'Uit het verhaal van Ghislaine blijkt nog maar eens hoe belangrijk de omgeving voor een jongere is. Helaas kreeg ze thuis niet de goede, liefdevolle behandeling die elk kind verdient. In plaats daarvan kreeg ze thuis juist het slechte voorbeeld. In die omstandigheden is het ongelofelijk moeilijk om zo'n cirkel van negatief gedrag te doorbreken en is het soms helaas gewoon nodig dat iemand tegen de lamp loopt.

In het geval van Ghislaine bleek het moment dat zij met de politie in aanraking kwam het keerpunt. Hierdoor kwam zij in aanraking met medewerkers uit de Jeugdzorg die haar hielpen om weer iets positiefs van haar leven te maken. Als dat niet was gebeurd, had ze haar leven misschien vervolgd op het verkeerde pad, met alle gevolgen van dien.

Ghislaines verhaal laat zien hoe belangrijk het is dat jongeren die het moeilijk hebben, worden opgemerkt, door wie dan ook. Het is de taak van de gemeente om er vervolgens voor te zorgen dat ze weer een kans krijgen om iets van hun leven te maken. De gemeente kan daarbij allerlei middelen inzetten, maar uiteindelijk moeten ze het wel zelf doen. Daarom heb ik veel bewondering voor Ghislaine, die uiteindelijk zelf onder ogen zag dat ze dingen moest veranderen en dat ook deed.'

Lenneke Alink

Hoogleraar Forensische gezinspedagogiek, Universiteit Leiden, bijzonder hoogleraar Voorkomen, gevolgen en aanpak kindermishandeling, Vrije Universiteit

'Dit is crimineel gedrag, zou je kunnen zeggen, en criminelen moeten gestraft worden. Maar het verhaal van Ghislaine laat zien dat er meer aan de hand is. Het geeft aan hoe het slachtofferschap van kindermishandeling kan leiden tot agressie en criminaliteit. Ghislaine beschrijft dat het krijgen van klappen voor haar zo normaal was dat ze niet beter wist dan die klappen zelf ook uit te delen als de situatie daarom vroeg. Een veel complexere situatie dus dan slechts de constatering dat het kind dingen doet die volgens de wet verboden zijn.

Niet voor niets heeft de gezinsvoogd ingegrepen waardoor de straf werd omgezet in een OTS. Dat is een beslissing die, zo blijkt uit het verhaal, een cruciale rol heeft gespeeld in het leven van Ghislaine. Het gaat immers niet om een crimineel, maar om een kind dat dringend hulp nodig heeft.

Nog beter zou het zijn geweest als de situatie die Ghislaine beschrijft voorkómen had kunnen worden. Gezinnen waarin problemen spelen zouden eerder op de radar moeten komen zodat (preventieve) hulpverlening in het gezin kan plaatsvinden. Maar de keuze voor specifieke hulpverleningsprogramma's is lastig.

Wat werkt? En bij wie? Op de website van het Nederlands Jeugdinstituut (zie pag. 138) staat een overzicht van interventies waarbij ook een indicatie wordt gegeven van de wetenschappelijke onderbouwing van de programma's. Als effectieve hulpverlening eerder was ingezet, dan was Ghislaine én het slachtoffer een boel leed bespaard gebleven.'